

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

19. juni 2023
2023 - 8155
idvith

Kommissionens meddelelse "Søfartssikkerhed: Kernen i ren og moderne skibsfart", (KOM (2023) 268)

Nyt notat.

1. Resumé

Europa-Kommissionen (Kommissionen) har den 1. juni 2023 præsenteret meddelelsen "Søfartssikkerhed: kernen i ren og moderne skibsfart", (KOM (2023) 268).

Med meddelelsen rammesætter Kommissionen fremlæggelsen af den maritime sikkerhedspakke, der indeholder forslag til revision af fem retsakter:

- Direktiv 2009/21/EF om opfyldelse af kravene til flagstater
- Direktiv 2009/16/EF om havnestatskontrol
- Direktiv 2009/18/EF om undersøgelser af ulykker i søtransportsektoren
- Direktiv 2005/35/EF om forurening fra skibe og om indførelse af sanktioner for overtrædelser og
- Forordning (EF) nr. 1406/2002 om oprettelse af det europæiske agentur for søfartssikkerhed (EMSA)

Hensigten er at modernisere og styrke EU-reglerne for maritim sikkerhed og miljøbeskyttelse. Kommissionen ønsker med forslagene at tilpasse EU-regelsættet til de internationale bestemmelser, der er fastsat i bl.a. FN's Søfartsorganisation (IMO); at styrke sikkerhed til søs, miljøbeskyttelse og digitalisering; og at fremme tillid og samarbejde mellem medlemslandene, Kommissionen og interessenter.

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser.

Regeringen hilser formålet med den maritime sikkerhedspakke velkommen sammen med Kommissionens ambition om at styrke implementering og håndhævelse af internationale regler. Regeringen er enig i, at revisionen skal facilitere digitalisering, reducere administrative byrder og fremme

grøn skibsfart. Grundet søfartens globale karakter finder regeringen, at reglerne som udgangspunkt skal følge de internationale forpligtelser, og at eventuelle supplerende europæiske krav skal være velbegrundede og stå mål med formålet. Regeringen finder det vigtigt, at medlemslandene bevarer muligheden for selv at tilrettelægge arbejdet med sikring af maritim sikkerhed og miljøbeskyttelse.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen (Kommissionen) har den 1. juni 2023 præsenteret meddelelsen ”Søfartssikkerhed: kernen i ren og moderne skibsfart”, (KOM (2023) 268). I meddelelsen fremlægger Kommissionen sine ambitioner for søfartssikkerhed i EU, hvor man vil arbejde for at sikre kvalitetsskibsfart og fremme den grønne og digitale omstilling af sektoren. Meddelelsen blev modtaget i dansk sprogversion den 5. juni 2023.

Der blev i 2018 foretaget en evaluering (et såkaldt ”fitness-check”) af flagstatsdirektivet (2009/21/EF), havnestatskontroldirektivet (2009/16/EF) og direktivet om undersøgelser af ulykker i søtransportsektoren (2009/18/EF). Her blev det konkluderet, at direktiverne bidrog til søfartssikkerheden i EU i kraft af en harmoniseret gennemførelse og håndhævelse af internationale regler. I forbindelse med kvalitetskontrollen blev det imidlertid også påpeget, at der var plads til forbedringer og muligheder for yderligere digitalisering, miljøbeskyttelse og samarbejde mellem medlemsstaterne, Kommissionen og interessenter, samt øget støtte fra Det Europæiske Agentur for Søfartssikkerhed (EMSA). Den maritime sikkerhedspakke følger op på disse konklusioner.

3. Formål og indhold

Kommissionen foreslår at revidere EU’s ramme for maritim sikkerhed og miljøbeskyttelse og give EU redskaber til at støtte ren og moderne skibsfart.

Den maritime sikkerhedspakke består af forslag til revision af:

- Direktiv 2009/21/EF om opfyldelse af kravene til flagstater
- Direktiv 2009/16/EF om havnestatskontrol
- Direktiv 2009/18/EF om undersøgelser af ulykker i søtransportsektoren
- Direktiv 2005/35/EF om forurening fra skibe og om indførelse af sanktioner for overtrædelser og
- Forordning (EF) nr. 1406/2002 om oprettelse af det europæiskeagentur for søfartssikkerhed (EMSA).

De tre direktiver om krav til flagstater, havnestatskontrol og undersøgelse af ulykker er hjørnestenene i søfartssikkerheden og afspejler de internationale forpligtelser, der påhviler medlemsstaterne som flag-, havne- og kyststater. Flagstatsdirektivet skal sørge for, at skibe på medlemslandes eget flag lever op til de givne krav for sikkerhed.

Havnestatskontroldirektivet skal, som anden forsvarslinje bidrage til at sikre, at flagstatskravene er overholdt på skibe under andre landes flag. Sker der alligevel ulykker har direktivet for undersøgelse af maritime ulykker til formål kontinuerligt at forbedre sikkerheden og forhindre lignende fremtidige ulykker.

Direktivet om forurening fra skibe håndterer forurening ved tilsigtet, uagtsom eller hændelig udledning af f.eks. olie, kloakspildevand eller kemiske stoffer.

EMSA-forordningen udgør EMSA's mandat til at yde teknisk, operationel og videnskabelig støtte til Kommissionen og medlemsstaterne til at efterleve EU's lovgivning om søfartssikkerhed og i forhold til den grønne og digitale omstilling.

Kommissionen fremlægger følgende som drivkraft bag revisionen af de fem retsakter:

Tilpasning til internationale bestemmelser og udvidelse af anvendelsesområdet

Forslagene skal imødekomme behovet for at opdatere og udvide retsakternes anvendelsesområder, så de stemmer overens med de ændringer, der er sket i de internationale konventioner for søsikkerhed og miljø, siden retsakterne oprindeligt blev vedtaget. Kommissionen foreslår med revisionen af direktivet om opfyldelse af kravene til flagstater (2009/21/EF), at medlemslandenes kontrol med egne skibe styrkes. Hvad angår direktivet om havnestatskontrol (2009/16/EF) og direktivet om undersøgelse af ulykker (2009/18/EF), så foreslår Kommissionen at udvide anvendelsesområdet for så vidt angår fiskefartøjer for at styrke sikkerheden i segmentet.

Øget beskyttelse af miljøet

Kommissionen lægger op til, at EU's regler skal tilskynde udbredelsen af rene teknologier og bæredygtighed og afskrække og straffe dem, der omgår reglerne i forbindelse med udtømning fra skibe.

Digitalisering som katalysator

Kommissionen lægger op til i større omfang at benytte IT-udviklingen og intelligente teknologier til at facilitere informationsudveksling og gennemsigtighed og dermed sikre håndhævelse af reglerne. Fordelene ved digitalisering i form af reducere af administrative byrder og øget effektivitet skal høstes.

Fremme af tillid og samarbejde

Kommissionen fremhæver, at initiativerne i den maritime sikkerhedspakke har til formål at styrke samarbejdet mellem medlemslandene, Kommissionen og interessenter yderligere ved at etablere gode rammer for udveksling af oplysninger om erfaringer og bedste praksis.

EMSA fremhæves som en central aktør i forhold til vejledning, teknisk bistand, ekspertise og uddannelsesstilbud til de europæiske søfartsadministrationer. Siden agenturets oprettelse i 2002 er dets opgaver blevet væsentligt udvidet med teknisk og operationel bistand fx i forbindelse med den grønne og den digitale omstilling. Derfor lægges der op til, at agenturet skal tilføres flere ressourcer til varetagelsen heraf.

Ud over at skabe et robust regelværk fremhæver Kommissionen også vigtigheden af at fremme EU's interesser internationalt særligt i forhold til FN's søfartsorganisation (IMO). Her vil man arbejde for et højt niveau af maritim sikkerhed og miljøbeskyttelse ud fra ovennævnte principper. Dermed opretholdes lige konkurrencevilkår i det indre marked såvel som globalt, idet risikoen for udflagning med deraf følgende tab af europæiske interesser undgås.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Kommissionens meddelelse har ikke i sig selv konsekvenser for dansk ret.

Økonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv samfundsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Meddelelsen har ikke konsekvenser for beskyttelsesniveauet og medfører ikke i sig selv administrative konsekvenser for dansk erhvervsliv.

8. Høring

Meddelelsen har været sendt i høring i EU-specialudvalget skibsfartspolitik med frist for bemærkninger den 19. juni 2023.

CO-Søfart og Danske Havne har afgivet høringssvar, hvor de ikke har haft bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke kendskab til andre landes holdninger.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser formålet med den maritime sikkerhedspakke velkommen og bakker op om Kommissionens ambition om at styrke implementering og håndhævelse af internationale regler.

Regeringen støtter arbejdet for at sikre et højt niveau af maritim sikkerhed, bekæmpelse af forurening og beskyttelse af de søfarende. Regeringen finder, at kvalitetsskibsfart er essentielt i forhold til at styrke sikkerhed til søs og for at skabe lige konkurrencevilkår globalt.

Regeringen er enig i, at revisionen skal facilitere digitalisering, reducere administrative byrder og fremme grøn skibsfart.

Grundet søfartens globale karakter finder regeringen, at reglerne som udgangspunkt skal følge de internationale forpligtelser, og at eventuelle supplerende europæiske krav skal være velbegrundede og stå mål med formålet. Regeringen finder det vigtigt, at medlemslandene bevarer muligheden for selv at tilrettelægge arbejdet med sikring af maritim sikkerhed og miljøbeskyttelse.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.